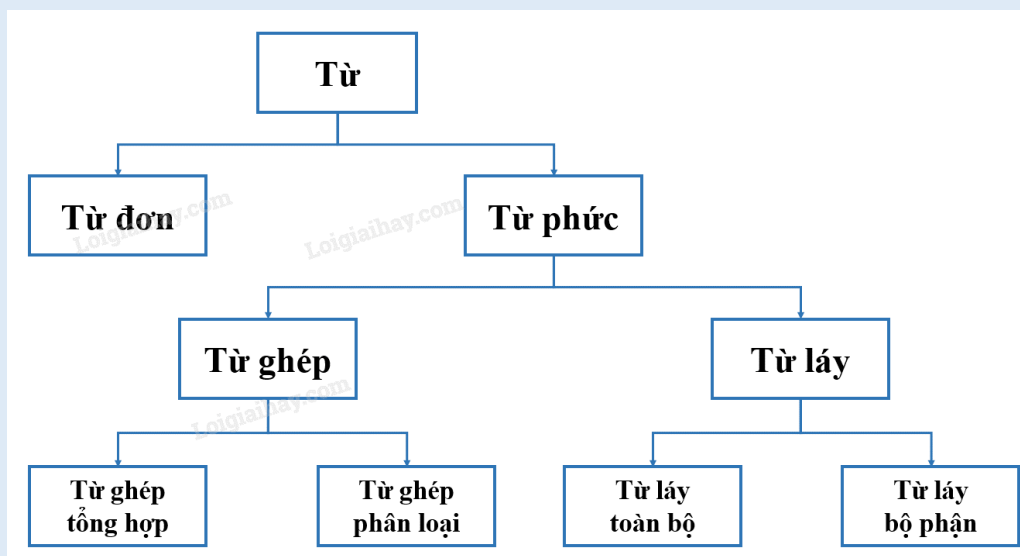

BÀI TẬP ÔN HÈ
CHỦ ĐỀ 1: CẤU TẠO TỪ
MÔN: TIẾNG VIỆT – LỚP 4

 BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

 Lý thuyết

- **Từ** được cấu tạo nên bởi tiếng.
- Từ được chia thành 2 loại: **từ đơn** và **từ phức**
- **Từ đơn** là từ được tạo thành bởi 1 tiếng.
Ví dụ: cây, nhà, gió, mây,...
- **Từ phức** là từ được tạo thành bởi hai hay nhiều tiếng.
Ví dụ: cô giáo, nhảy dây, xinh xắn,...
- Từ phức lại được chia thành 2 loại: **từ ghép** và **từ láy**
- **Từ ghép** là từ được tạo thành bởi các tiếng có nghĩa ghép lại với nhau
Ví dụ: nhà cửa, ruộng vườn, thương yêu,...
- **Từ láy** là từ được tạo thành bởi các tiếng có âm đầu hoặc vần (hay cả âm đầu và vần) giống nhau.
Ví dụ: lấp lánh, lem nhem, phúng phính,...

Bài tập vận dụng**Bài 1: Em hãy dùng dấu gạch chéo (/) tách từng từ trong các đoạn văn sau:**

a. Ở Trường Sơn, mỗi khi trời nổi gió, cảnh tượng thật là dữ dội. Những cây đại thụ có khi cũng bật gốc cuốn tung xuống vực thẳm. Cánh chim đại bàng vẫn bay lượn trên nền trời. Có lúc chim cụp cánh lao vút đi như một mũi tên. Chim lại vẫy cánh, đập gió vút lên cao.

Thiên Lương

b. Buổi sáng hôm nay, mùa đông đột nhiên đến, không báo cho biết trước. Vừa mới ngày hôm qua, trời hãy còn nắng ấm và hanh, cái nắng về cuối tháng mười làm nứt nẻ đất ruộng và làm giòn khô những chiếc lá rơi. Thế mà qua một đêm mưa rào, trời bỗng đổi gió bắc, rồi cái lạnh ở đâu đến làm cho người ta tưởng đang ở giữa mùa đông rét mướt.

Theo Thạch Lam

Bài 2: Tìm các từ phức trong đoạn văn sau và xếp vào ô tương ứng:

Cây gạo bên bi làm việc đêm ngày, chuyên cần lấy từ đất, nước và ánh sáng nguồn sinh lực và sức trẻ vô tận. Cây chỉ còn những cành trơ trụi, nom như cần cỗi. Nhưng không, dòng nhựa trẻ đang rạo rục khắp thân cây. Xuân đến, lập tức cây gạo già lại trở lộc nảy hoa, lại gọi chim chóc tới, cành cây đầy tiếng hót và màu đỏ thắm. Cây lại nhờ gió phân phát đi khắp chốn những múi bông trắng nuột nà.

Theo Vũ Tú Nam

Từ ghép	Từ láy
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Bài 3: Tìm từ ghép trong đoạn văn sau và xếp vào ô tương ứng

Trước nhà, mấy cây bông giấy nở hoa tung bồng. Trời càng nắng gắt, hoa giấy càng bồng lên rực rỡ. Màu đỏ thắm, màu tím nhạt, màu da cam, màu trắng muốt tinh khiết. Cả vòm cây lá chen hoa bao trùm lấy ngôi nhà lẫn mảnh sân nhỏ phía trước. Tất cả như nhẹ bồng, tưởng chừng chỉ cần một trận gió ào qua, cây bông giấy sẽ bốc bay lên, mang theo cả ngôi nhà lang thang giữa bầu trời... Hoa giấy đẹp một cách giản dị. Mỗi cánh hoa giống hệt một chiếc lá, chỉ có điều mỏng manh hơn và có màu sắc rực rỡ. Lốp lốp hoa giấy rải kín mặt sân, nhưng chỉ cần một làn gió thoảng, chúng liền tản mát bay đi mất.

Theo Trần Hoài Dương

Từ ghép đẳng lập	Từ ghép chính phụ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Bài 4: Tìm từ láy trong đoạn văn sau và xếp vào ô tương ứng:

Rừng đã vắng lặng thu. Những thân cây cao lưng chừng trời khẽ khàng thả xuống một chiếc lá úa. Không gian tĩnh lặng nồng nàn mùi đất bốc hương và mùi lá ả lên men. Chẳng biết mưa từ bao giờ mà thân cây thông đại trắng mốc, nứt nẻ, ra dầu, có những vệt nước chảy ngoằn ngoèo. Trời đứng gió, nhưng đâu đó vẫn âm âm một thứ tiếng vang rền, không thật rõ ràng. Hay là gió đã nổi lên ở khu rừng phía bên?

Theo Trần Nhuận Minh

Từ láy toàn bộ	Từ láy bộ phận
.....	.....
.....	.....

.....	.....
.....	.....
.....	.....

Bài 5: Từ các tiếng cho sẵn dưới đây, hãy tạo ra các từ ghép, từ láy thích hợp

Từ	Từ ghép	Từ láy
xinh	....	....
nóng	....	....
xa	....	....

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAHAY.COM**

Bài 1: Em hãy dùng dấu gạch chéo (/) tách từng từ trong các đoạn văn sau:

a. Ở Trường Sơn, mỗi khi trời nổi gió, cảnh tượng thật là dữ dội. Những cây đại thụ có khi cũng bật gốc cuốn tung xuống vực thẳm. Cánh chim đại bàng vẫn bay lượn trên nền trời. Có lúc chim cụp cánh lao vút đi như một mũi tên. Chim lại vẫy cánh, đập gió vút lên cao.

Thiên Lương

b. Buổi sáng hôm nay, mùa đông đột nhiên đến, không báo cho biết trước. Vừa mới ngày hôm qua, trời hãy còn nắng ấm và hanh, cái nắng về cuối tháng mười làm nứt nẻ đất ruộng và làm giòn khô những chiếc lá rơi. Thế mà qua một đêm mưa rào, trời bỗng đổi gió bắc, rồi cái lạnh ở đâu đến làm cho người ta tưởng đang ở giữa mùa đông rét mướt.

Theo Thạch Lam

Phương pháp:

Em đọc kỹ hai đoạn văn, xác định đâu là từ đơn, đâu là từ phức để tách các từ cho phù hợp.

Lời giải chi tiết:

a. Ở / Trường Sơn/, mỗi khi / trời / nổi / gió, cảnh tượng / thật / là / dữ dội /. Những / cây đại thụ / có khi / cũng / bật / gốc / cuốn / tung / xuống / vực thẳm/. Cánh chim / đại bàng / vẫn / bay lượn / trên / nền / trời. Có lúc / chim / cụp / cánh / lao / vút / đi / như / một / mũi tên / . Chim/ lại / vẫy / cánh/, đập / gió / vút / lên / cao.

b. Buổi sáng / hôm nay /, mùa đông / đột nhiên / đến /, không / báo / cho / biết / trước/. Vừa / mới / ngày hôm qua /, trời / hãy / còn / nắng ấm / và / hanh /, cái / nắng / về / cuối / tháng mười / làm / nứt nẻ / đất ruộng / và / làm / giòn / khô / những / chiếc lá / rơi/. Thế mà / qua / một / đêm / mưa rào /, trời / bỗng / đổi / gió bắc /, rồi / cái / lạnh / ở đâu / đến / làm / cho / người / ta / tưởng / đang / ở / giữa / mùa đông / rét mướt.

Bài 2: Tìm các từ phức trong đoạn văn sau và xếp vào ô tương ứng:

Cây gạo bền bỉ làm việc đêm ngày, chuyên cần lấy từ đất, nước và ánh sáng nguồn sinh lực và sức trẻ vô tận. Cây chỉ còn những cành trơ trụi, nom như cằn cỗi. Nhưng không, dòng nhựa trẻ đang rạo rục khắp thân cây. Xuân đến, lập tức cây gạo già lại trở lộc nảy hoa, lại gọi chim chóc tới, cành cây đầy tiếng hót và màu đỏ thắm. Cây lại nhờ gió phân phát đi khắp chốn những múi bông trắng nuột nà.

Theo Vũ Tú Nam

Từ ghép	Từ láy

Phương pháp:

Em đọc kỹ đoạn văn và tìm các từ phức có trong đoạn văn đó rồi phân biệt xem đó là từ ghép hay từ láy.

- Từ ghép là những từ ngữ được tạo bởi các tiếng có nghĩa ghép lại với nhau.
- Từ láy là những từ ngữ được tạo bởi các tiếng có âm đầu hoặc vần (hoặc cả âm đầu và vần) giống nhau.

Lời giải chi tiết:

- Các từ phức có trong đoạn văn là: **cây gạo, bền bỉ, làm việc, chuyên cần, ánh sáng, sinh lực, sức trẻ, vô tận, trơ trụi, cằn cỗi, rạo rục, thân cây, lập tức, trở lộc, nảy hoa, chim chóc, cành cây, tiếng hót, đỏ thắm, phân phát, nuột nà**

Từ ghép	Từ láy
Cây gạo, làm việc, chuyên cần, ánh sáng, sinh lực, sức trẻ, vô tận, thân cây, lập tức, trở lộc, nảy hoa, cành cây, tiếng hót, đỏ thắm	Bền bỉ, trơ trụi, cằn cỗi, rạo rục, chim chóc, phân phát, nuột nà

Bài 3: Tìm từ ghép trong đoạn văn sau và xếp vào ô tương ứng:

Trước nhà, mấy cây bông giấy nở hoa tung bồng. Trời càng nắng gắt, hoa giấy càng bồng lên rực rỡ. Màu đỏ thắm, màu tím nhạt, màu da cam, màu trắng muốt tinh khiết. Cả vòm cây lá chen hoa bao trùm lấy ngôi nhà lẫn mảnh sân nhỏ phía trước. Tất cả như nhẹ bồng, tưởng chừng chỉ cần một trận gió ào qua, cây bông giấy sẽ bốc bay lên, mang theo cả ngôi nhà lang thang giữa bầu trời... Hoa giấy đẹp một cách giản dị. Mỗi cánh hoa giống hệt một chiếc lá, chỉ có điều mỏng manh hơn và có màu sắc rực rỡ. Lốp lốp hoa giấy rải kín mặt sân, nhưng chỉ cần một làn gió thoảng, chúng liền tản mát bay đi mất.

Theo Trần Hoài Dương

Từ ghép đẳng lập	Từ ghép chính phụ

Phương pháp:

Em đọc kĩ đoạn văn và tìm các từ ghép có trong đoạn. Sắp xếp các từ ghép đó vào ô tương ứng.

- Từ ghép đẳng lập là từ ghép có hai từ cấu tạo thành mang ý nghĩa và vị trí ngang nhau, không phân biệt chính, phụ.
- Từ ghép chính phụ là từ ghép bao gồm tiếng chính và tiếng phụ bổ sung ý nghĩa cho nhau, trong đó tiếng đứng trước gọi là tiếng chính, thể hiện ý chính; tiếng đứng sau gọi là tiếng phụ, có vai trò bổ sung nghĩa cho tiếng chính.

Lời giải chi tiết:

Các từ ghép có trong đoạn văn là: **nắng gắt, hoa giấy, đỏ thắm, tím nhạt, da cam, trắng muốt, tinh khiết, vòm cây, bao trùm, ngôi nhà, mảnh sân, tất cả, nhẹ bồng, bầu trời, giản dị, cánh hoa, chiếc lá, màu sắc, mặt sân, làn gió, tản mát**

Từ ghép đẳng lập	Từ ghép chính phụ
Da cam, tinh khiết, bao trùm, ngôi nhà, tất cả, nhẹ bồng, bầu trời, giản dị, màu sắc, làn gió, tản mát	Nắng gắt, hoa giấy, đỏ thắm, tím nhạt, trắng muốt, vòm cây, mảnh sân, cánh hoa, chiếc lá, mặt sân

Bài 4: Tìm từ láy trong đoạn văn sau và xếp vào ô tương ứng:

Rừng đã vắng lặng thu. Những thân cây cao lưng chừng trời khẽ khàng thả xuống một chiếc lá úa. Không gian tĩnh lặng nồng nàn mùi đất bốc hương và mùi lá ả lên men. Chẳng biết mưa từ bao giờ mà thân cây thông đại trắng mốc, nứt nẻ, ra dầu, có những vệt nước chảy ngoằn ngoèo. Trời đứng gió, nhưng đâu đó vẫn âm âm một thứ tiếng vang rền, không thật rõ ràng. Hay là gió đã nổi lên ở khu rừng phía bên?

Theo Trần Nhuận Minh

Từ láy toàn bộ	Từ láy bộ phận

Phương pháp:

Em đọc kĩ đoạn văn để tìm các từ láy và sắp xếp chúng vào ô phù hợp.

Lời giải chi tiết:

Các từ láy trong đoạn văn là: **b vắng lặng, lưng chừng, khẽ khàng, nồng nàn, nứt nẻ, ngoằn ngoèo, âm âm, rõ ràng**

Từ láy toàn bộ	Từ láy bộ phận
Âm âm	B vắng lặng, lưng chừng, khẽ khàng, nồng nàn, nứt nẻ, ngoằn ngoèo, rõ ràng

Bài 5: Từ các tiếng cho sẵn dưới đây, hãy tạo ra các từ ghép, từ láy thích hợp

Từ	Từ ghép	Từ láy
xinh		
nóng		
xa		

Phương pháp:

Em đọc kĩ các tiếng và tìm các tiếng phù hợp để ghép với chúng tạo thành từ ghép, từ láy có nghĩa.

Lời giải chi tiết:

Từ	Từ ghép	Từ láy
xinh	Xinh đẹp, xinh tươi, nhỏ xinh	Xinh xắn, xinh xinh
nóng	Nóng bức, nắng nóng, nóng lạnh	Nóng nảy, nóng nực
xa	Xa lánh, gần xa, xa hoa	Xa xăm, xa xả, xa xa